

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA z BIOLOGII

I. PODSTAWA PRAWNA:

1. Ustawa o systemie oświaty z 7 września 1991 r. (z późniejszymi zmianami), rozdział 3a Ocenianie, klasyfikowanie i promowanie uczniów w szkołach publicznych
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych z późniejszymi zmianami;
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół z późniejszymi zmianami;
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia
5. Statut Szkoły – Wewnątrzszkolny System Oceniania
6. Program nauczania z biologii

II. CELE PRZEDMIOTOWEGO SYSTEMU OCENIANIA:

1. Wspieranie rozwoju ucznia przez diagnozowanie jego osiągnięć w odniesieniu do wymagań edukacyjnych przewidzianych w programie nauczania;
2. Dostarczenie uczniom, rodzicom i nauczycielom informacji o postępach, osiągnięciach oraz trudnościach ucznia;
3. Motywowanie uczniów do samodzielnego uczenia się, kształtowanie jego dojrzałości, samodzielności i odpowiedzialności za proces uczenia się;
4. Wykorzystywanie osiągnięć uczniów do doskonalenia pracy dydaktyczno – wychowawczej nauczyciela;
5. Określanie poziomu przygotowania oraz predyspozycji ucznia do dalszej nauki.

III. OBSZARY PODLEGAJĄCE OCENIANIU

1. Wiedza i umiejętności przedmiotowe określone w programie nauczania

- a) Zrozumienie podstawowych zagadnień, stosowanie wiedzy przedmiotowej w sytuacjach praktycznych
- b) Znajomość różnorodności biologicznej i podstawowych procesów biologicznych (Uczeń opisuje, porządkuje i rozpoznaje organizmy, wyjaśnia zjawiska i procesy biologiczne zachodzące w wybranych organizmach i w środowisku, przedstawia i wyjaśnia zależności między organizmem a środowiskiem, wskazuje ewolucyjne źródła różnorodności biologicznej)
- c) Znajomość metodyki badań biologicznych (Uczeń planuje, przeprowadza i dokumentuje obserwacje i proste doświadczenia biologiczne; określa warunki doświadczenia, rozróżnia próbę kontrolną i badawczą, formułuje wnioski; przeprowadza obserwacje mikroskopowe preparatów świeżych i trwałych).
- d) Poszukiwanie, wykorzystanie i tworzenie informacji (Uczeń wykorzystuje różnorodne źródła i metody pozyskiwania informacji, w tym technologię informacyjno-

komunikacyjną, odczytuje, analizuje, interpretuje i przetwarza informacje tekstowe, graficzne, liczbowe, rozumie i interpretuje pojęcia biologiczne, zna podstawową terminologię biologiczną).

- e) Rozumowanie, argumentacja, porównywanie, wyciąganie wniosków (Uczeń interpretuje informacje i wyjaśnia zależności przyczynowo - skutkowe między faktami, formułuje wnioski, formułuje i przedstawia opinie związane z omawianymi zagadnieniami biologicznymi).
- f) Właściwe rozpoznawanie i definiowanie problemu
- g) Analizowanie wszystkich aspektów zagadnienia (problemu)
- h) Prezentacja i uzasadnienie wybranego rozwiązania
- i) Oryginalność i atrakcyjność prezentacji rozwiązania problemu

2. Aktywność na lekcjach

- a) odpowiedzi ustne, aktywność na lekcjach, prezentacje
Odpowiedź ustna - przynajmniej raz w semestrze, pod względem rzeczowości, stosowania języka przedmiotu, umiejętności formułowania dłuższych wypowiedzi,
- b) formy pisemne - testy, sprawdziany, kartkówki, prace domowe, prace wykonane na lekcji (w formie tradycyjnej lub elektronicznej, w tym online)
Sprawdzian – ocenianie sumujące – odpowiedź pisemna przeprowadzana po zakończeniu każdego działu, zapowiadany z co najmniej z tygodniowym wyprzedzeniem.
Kartkówka - obejmuje materiał z trzech ostatnich tematów lekcyjnych, nie wymaga wcześniejszego zapowiadania
- c) Zainteresowanie tematem lekcji, pilność
- d) Inicjatywa (własne propozycje, pytania)
- e) Inwencja twórcza
- f) Udzielanie pomocy innym uczniom
- g) Współpraca w zespole

3. Przygotowanie ucznia do lekcji

- a) Posiadanie podstawowego wyposażenia ucznia i niezbędnych materiałów pomocniczych, (podręcznika, zeszytu, ćwiczeń)
- b) Odrabianie zadań domowych
- c) Posiadanie niezbędnych materiałów pomocniczych
- d) Prowadzenie zeszytu (poprawność językowa, estetyka, systematyczność)

4. Praca domowa

- a) Stopień zrozumienia zadania
- b) Poprawność merytoryczna wykonanych zadań
- c) Samodzielność w wykonaniu zadania
- d) Terminowość
- e) Oryginalność

5. Praca w grupach

- a) Aktywne uczestnictwo w pracy zespołu
- b) Aktywne słuchanie innych
- c) Umiejętność dyskusowania, negocjowania
- d) Twórczy wkład (argumenty, pomysły)
- e) Przestrzeganie kultury języka i dyskusji
- f) Pomoc innym
- g) Współodpowiedzialność

6. Rozwiązywanie zadań problemowych

- a) Właściwe rozpoznanie i zdefiniowanie problemu
- b) Analizowanie wszystkich aspektów zagadnienia (problemu)
- c) Zaplanowanie rozwiązania
- d) Zaproponowanie różnych wariantów rozwiązania problemu (opisowo, graficznie)
- e) Uogólnianie, porównywanie, wyciąganie wniosków
- f) Oryginalność rozwiązania
- g) Atrakcyjność prezentacji

7. Praca projektowa

- a) Stopień zaangażowania w wykonanie projektu
- b) Uogólnianie, porównywanie, wyciąganie wniosków
- c) Wykorzystanie różnych źródeł informacji
- d) Dobór odpowiednich środków, technik pracy
- e) Estetyka wykonania projektu
- f) Wartościowanie – własna ocena
- g) Sposób prezentacji

8. Wykorzystywanie informacji z różnych źródeł

- a) Poszukiwanie, porządkowanie i wybór istotnych źródeł informacji
- b) Analiza, porównanie, uogólnianie i ocena zgromadzonego materiału
- c) Korzystanie z mediów i technologii informacyjnych
- d) Umiejętność oceny przydatności zgromadzonych materiałów

9. Dodatkowa aktywność ucznia

- a) Udział w zajęciach pozalekcyjnych
- b) Udział w konkursach przedmiotowych i olimpiadach
- c) Udział w projektach szkolnych, międzyszkolnych, ogólnopolskich
- d) Wykonywanie dodatkowych prac w czasie pozaszkolnym

10. Praca zdalna poprzez aplikację Microsoft Teams wykorzystująca technologie informacyjne.

IV. Wymagania niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych, rocznych i końcowych ocen klasyfikacyjnych.

- 1. Nauczyciel wystawiając ocenę śródroczną, roczną lub końcową, bierze pod uwagę całokształt osiągnięć edukacyjnych ucznia z przedmiotu, w tym aktywność, zaangażowanie.
- 2. Ocenianie ma zawsze charakter jawny, **poprawiona ocena odnotowana jest w dzienniku obok poprawianej, przy czym obydwie są brane pod uwagę przy ustalaniu oceny śródrocznej, rocznej lub końcowej.**
- 3. Przy wystawianiu ocen śródrocznej, rocznej lub końcowej największe znaczenie mają oceny uzyskane przez ucznia ze sprawdzianów wiadomości, kartkówek i odpowiedzi ustnych.
- 4. Uczeń ma obowiązek uzupełniać wszelkie braki spowodowane nieobecnością.
- 5. Uczeń powinien uzyskać oceny z różnych form aktywności.
- 6. W ocenianiu stosuje się wagę od 1 do 10 ustaloną przez nauczyciela przedmiotu.
- 7. Przed każdą formą oceniania nauczyciel informuje uczniów o jej wadze.
- 8. Oceny bieżące otrzymywane przez uczniów mają przypisane następujące wagi 1–10:

- a) sprawdziany: 8-10
 - b) kartkówki: 5-7
 - c) odpowiedzi ustne: 6
 - d) prace domowe: 4
 - e) aktywność: 3
 - f) przygotowanie do zajęć: 4
9. Średnia ważona obliczana przez dziennik elektroniczny ma charakter informacyjny i jest jednym z narzędzi, które nauczyciel może wykorzystać w procesie ustalania oceny śródrocznej, rocznej lub końcowej.
10. **Ocena śródroczna, roczna lub końcowa nie jest także średnią arytmetyczną ocen bieżących.**
11. Uczeń, który za pierwsze półrocze uzyskał ocenę niedostateczną, zobowiązany jest w trybie ustalonym przez nauczyciela do zaliczenia tych treści programowych, których nieopanowanie uniemożliwia przyswajanie nowych treści nauczania.
12. **W przypadku stwierdzenia przez nauczyciela niesamodzielności pracy lub plagiatu, uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.**
13. Uczeń zobowiązany jest mieć na lekcji zeszyt przedmiotowy, podręcznik, ćwiczenia lub wymagane przez nauczyciela materiały pomocnicze.
14. Uczeń może 1 raz (przy jednej godzinie tygodniowo) i 2 razy (przy więcej niż jednej godzinie tygodniowo) w semestrze zgłosić nieprzygotowanie do zajęć bez ponoszenia konsekwencji (warunek: zgłoszenie przed lekcją). Wykorzystanie przez ucznia tej możliwości zostanie odnotowane w dzienniku lekcyjnym przez wpis daty nieprzygotowania.
15. Uczeń nie otrzyma oceny niedostatecznej za swoje nieprzygotowanie do lekcji, jeżeli tego dnia zostanie wylosowana jego „szczęśliwa liczba”.
16. Zgłoszenie nieprzygotowania nie zwalnia z aktywnej pracy na lekcji.

Sprawdzian/praca klasowa

17. Uczeń ma prawo do jednokrotnej próby poprawiania oceny niedostatecznej ze sprawdzianu w formie pisemnej w terminie wyznaczonym przez nauczyciela.
18. W przypadku nieobecności na zapowiedzianym sprawdzianie uczeń ma obowiązek napisać go w wyznaczonym przez nauczyciela terminie.

Odpowiedzi ustne

19. Ocenie podlega wartość merytoryczna wypowiedzi, rozwinięcie tematu, kompozycja, poprawność językowa (kryteria zależne do charakteru odpowiedzi).
20. Odmowa wypowiedzi bez wcześniejszego usprawiedliwienia jest równoznaczna z oceną niedostateczną.

Aktywność na lekcjach

21. Aktywność ucznia na lekcjach może być oceniana przy pomocy stopnia lub plusów, których określona liczba (5) składa się na ocenę bardzo dobrą.
22. Brak aktywności na zajęciach lub brak orientacji w zadaniach wykonywanych na lekcji może być oceniany przy pomocy minusów, których określona liczba (5) może się równać ocenie niedostatecznej.

Praca domowa

23. W zależności od stopnia trudności jest oceniana znakiem „+” lub oceną, a brak pracy domowej „-” lub oceną niedostateczną.

1. W roku szkolnym 2026/2027 wiedza i umiejętności z biologii określone w podstawie programowej oceniane będą za pomocą:
 - sprawdzianów – zapowiadanych z tygodniowym wyprzedzeniem i podanym zakresem umiejętności i wiedzy (obowiązkowe)
 - kartkówek – niezapowiedzianych, 15 – minutowych, obejmujących 3 ostatnie tematy
 - odpowiedzi ustnych oraz innych form – referatów, prezentacji, prac domowych
2. Wszystkie pisemne prace kontrolne oceniane są wg następującej skali:
 - celujący 100% - 96%
 - bardzo dobry 95% - 86%
 - dobry 85% - 70%
 - dostateczny 69% - 50%
 - dopuszczający 49% - 40%
 - niedostateczny mniej niż 40%
3. **Uczeń ma obowiązek prowadzić zeszyt przedmiotowy** i na bieżąco zgłaszać trudności w nauce.
4. Nauczyciel wystawiając ocenę śródroczną, roczną lub końcową, bierze pod uwagę całokształt osiągnięć edukacyjnych ucznia z przedmiotu, w tym aktywność, zaangażowanie.
5. Ocenianie ma zawsze charakter jawny, **poprawiona ocena odnotowana jest w dzienniku obok poprawianej, przy czym obydwie są brane pod uwagę przy ustalaniu oceny śródrocznej, rocznej lub końcowej.**
6. Przy wystawianiu ocen śródrocznej, rocznej lub końcowej największe znaczenie mają oceny uzyskane przez ucznia ze sprawdzianów wiadomości, kartkówek i odpowiedzi ustnych.
7. Uczeń ma obowiązek uzupełniać wszelkie braki spowodowane nieobecnością.
8. Uczeń powinien uzyskiwać oceny z różnych form aktywności.
9. W ocenianiu stosuje się wagę od 1 do 10 ustaloną przez nauczyciela przedmiotu.
10. Przed każdą formą oceniania nauczyciel informuje uczniów o jej wadze.
11. Oceny bieżące otrzymywane przez uczniów mają przypisane następujące wagi 1–10:
 - g) sprawdziany: 8-10
 - h) kartkówki: 5-7
 - i) odpowiedzi ustne: 6
 - j) prace domowe: 4
 - k) aktywność: 3
 - l) przygotowanie do zajęć: 4
12. Średnia ważona obliczana przez dziennik elektroniczny ma charakter informacyjny i jest jednym z narzędzi, które nauczyciel może wykorzystać w procesie ustalania oceny śródrocznej, rocznej lub końcowej.
13. **Ocena śródroczna, roczna lub końcowa nie jest także średnią arytmetyczną ocen bieżących.**
14. Uczeń, który za pierwsze półrocze uzyskał ocenę niedostateczną, zobowiązany jest w trybie ustalonym przez nauczyciela do zaliczenia tych treści programowych, których nieopanowanie uniemożliwia przyswajanie nowych treści nauczania.
15. **W przypadku stwierdzenia przez nauczyciela niesamodzielności pracy lub plagiatu, uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.**
16. **Uczeń ma obowiązek prowadzić zeszyt przedmiotowy** i na bieżąco zgłaszać trudności w nauce. Uczeń zobowiązany jest mieć na lekcji zeszyt przedmiotowy, podręcznik, ćwiczenia lub wymagane przez nauczyciela materiały pomocnicze.
17. Uczeń może 1 raz (przy jednej godzinie tygodniowo) i 2 razy (przy więcej niż jednej godzinie tygodniowo) w semestrze zgłosić nieprzygotowanie do zajęć bez ponoszenia konsekwencji (warunek: zgłoszenie przed lekcją). Wykorzystanie przez ucznia tej możliwości zostanie odnotowane w dzienniku lekcyjnym przez wpis daty nieprzygotowania.
18. Uczeń nie otrzyma oceny niedostatecznej za swoje nieprzygotowanie do lekcji, jeżeli tego dnia zostanie wylosowana jego „szczęśliwa liczba”.
19. Zgłoszenie nieprzygotowania nie zwalnia z aktywnej pracy na lekcji.
20. Uczeń ma prawo do jednokrotnej próby poprawiania oceny niedostatecznej ze sprawdzianu w formie pisemnej w terminie wyznaczonym przez nauczyciela.
21. Sprawdziany są obowiązkowe. W przypadku nieobecności na zapowiedzianym sprawdzianie uczeń ma obowiązek napisać go w wyznaczonym przez nauczyciela terminie.
22. Ocenie podlega wartość merytoryczna wypowiedzi, rozwinięcie tematu, kompozycja, poprawność językowa (kryteria zależne do charakteru odpowiedzi).
23. Odmowa wypowiedzi bez wcześniejszego usprawiedliwienia jest równoznaczna z oceną niedostateczną.
24. Aktywność ucznia na lekcjach może być oceniana przy pomocy stopnia lub plusów,
których określona liczba (5) składa się na ocenę bardzo dobrą.
25. Brak aktywności na zajęciach lub brak orientacji w zadaniach wykonywanych na lekcji może być oceniany przy pomocy minusów, których określona liczba (5) może się równać ocenie niedostatecznej.
26. W zależności od stopnia trudności jest oceniana znakiem „+” lub oceną, a brak pracy domowej „-” lub oceną niedostateczną.

V. KRYTERIA OCENY ŚRÓDROCZNEJ I ROCZNEJ

Skala ocen	Osiągnięcia ucznia
6	a) osiągnął bardzo wysoki poziom wymagań programowych b) potrafi w sposób twórczy stosować posiadaną wiedzę i umiejętności w sytuacjach problemowych c) aktywnie uczestniczy w zajęciach pozalekcyjnych dążąc do pogłębiania swojej wiedzy lub rozwija swoje uzdolnienia we własnym zakresie, d) bierze udział w konkursach i turniejach przedmiotowych osiągając w nich sukcesy, e) na zajęciach lekcyjnych wypowiada się w sposób świadczący o samodzielności myślenia i spójności argumentacji, f) sprawnie posługuje się terminologią naukową g) potrafi w sposób celowy korzystać z różnych źródeł wiedzy oraz dokonywać selekcji informacji, h) rzetelnie i systematycznie wykonuje obowiązkowe i nadobowiązkowe zadania edukacyjne,
5	a) osiągnął bardzo wysoki poziom wymagań programowych, b) potrafi stosować posiadaną wiedzę i umiejętności w sytuacjach problemowych, c) wykazuje się umiejętnością przetwarzania i syntetyzowania posiadanej wiedzy, d) na zajęciach lekcyjnych wypowiada się w sposób świadczący o samodzielności myślenia i umiejętności formułowania wniosków, e) poprawnie posługuje się terminologią biologiczną f) korzysta z literatury podstawowej i uzupełniającej wskazanej przez nauczyciela, g) rzetelnie i systematycznie wykonuje obowiązkowe i nadobowiązkowe zadania edukacyjne,
4	a) osiągnął wysoki poziom wymagań programowych, b) potrafi stosować posiadaną wiedzę i umiejętności w sytuacjach typowych, a niekiedy także w sytuacjach problemowych, c) wykazuje się umiejętnością formułowania wniosków, d) wypowiada się w sposób świadczący o rozumieniu związków między treściami programowymi, e) posługuje się terminologią biologiczną f) korzysta z literatury podstawowej wskazanej przez nauczyciela, g) rzetelnie wykonuje obowiązkowe zadania edukacyjne,
3	a) osiągnął podstawowy poziom wymagań programowych warunkujący dalsze postępy edukacyjne, b) rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne, a zadania nietypowe wykonuje przy pomocy nauczyciela, c) na ogół wypowiada się w sposób świadczący o rozumieniu podstawowych związków między treściami programowymi, nie

	popołnia jednak rażących błędów merytorycznych, d) z pomocą nauczyciela potrafi skorzystać z podstawowych źródeł wiedzy e) stara się systematycznie wykonywać zadania edukacyjne, a w razie zaniedbań uzupełnia zaległości,
2	a) osiągnął poziom wymagań konieczny do dalszej nauki, b) potrafi odtworzyć podstawowe wiadomości i pojęcia, korzystając ze wskazówek nauczyciela, c) ma trudności w formułowaniu samodzielnych wypowiedzi, d) niesystematycznie wywiązuje się z zadań edukacyjnych, jednak podejmuje próbę uzupełnienia zaległości,
1	a) nie osiągnął koniecznego poziomu wymagań programowych umożliwiającego dalszy rozwój, b) nie jest w stanie rozwiązać zadań o elementarnym stopniu trudności, lub c) nie wykonuje zadań edukacyjnych, nie podejmuje prób uzupełnienia zaległości, d) nie korzysta z proponowanej pomocy nauczyciela.

VI. PROPONOWANE NARZĘDZIA OCENIANIA:

1. Formy ustne:

- a) odpowiedzi
- b) aktywność na lekcjach
- c) prezentacja

2. Formy pisemne

- a) testy
- b) sprawdziany
- c) kartkówki
- d) prace domowe
- e) prace wykonane na lekcji
- f) projekt (np. album, gazetka itp.)
- g) wyżej wymienione formy także online

3. Formy praktyczne

- a) realizacja projektów (np. albumy, gazetki, modele)
- b) pomoce dydaktyczne

VII. SPOSOBY POSTĘPOWANIA Z UCZNIAMI O SPECYFICZNYCH TRUDNOŚCIACH W NAUCE W ZAKRESIE OCENIANIA (dysleksja, dysortografia, dysgrafia, dyskalkulia)

Zgodnie z zaleceniami PPP

Biologia	
Objawy zaburzeń	Formy, metody, sposoby dostosowania wymagań
1. trudności z zapamiętywaniem nazw z biologii, 2. trudności z opanowaniem systematyki (hierarchiczny układ informacji), 3. problemy z organizacją przestrzenną schematów i rysunków, 4. trudności z zapisem i zapamiętaniem łańcuchów reakcji biochemicznych.	1. uwzględniać trudności z zapamiętywaniem nazw, procesów 2. w czasie odpowiedzi ustnych dyskretnie wspomagać, dawać więcej czasu na przypomnienie, wydobyć z pamięci nazw, terminów, dyskretnie naprowadzać, 3. częściej powtarzać i utrwalać materiał, 4. podczas uczenia stosować techniki skojarzeniowe ułatwiające zapamiętywanie, 5. wprowadzać w nauczaniu metody aktywne, angażujące jak najwięcej zmysłów (ruch, dotyk, wzrok, słuch), używać wielu pomocy dydaktycznych, urozmaicać proces nauczania, 6. zróżnicować formy sprawdzania wiadomości i umiejętności tak, by ograniczyć ocenianie na podstawie pisemnych odpowiedzi ucznia, 7. przeprowadzać sprawdziany ustne z ławki, niekiedy nawet odpytywać indywidualnie, 8. często oceniać prace domowe.

VIII. MODYFIKACJE WYNIKAJĄCE Z BIEŻĄCEGO MONITOROWANIA FUNKCJONOWANIA PRZEDMIOTOWEGO SYSTEMU OCENIANIA

Ewaluacji i modyfikacji funkcjonowania monitorowania Przedmiotowego Systemu Oceniania z biologii dokona nauczyciel w oparciu:

1. o analizę ankiet przeprowadzonych wśród uczniów,
2. o ocenę postępów uczniów w nauce.

*Przedmiotowy System Oceniania przyjęty do realizacji
w VII Liceum Ogólnokształcącym w Gdańsku*

Uwaga:

Przedmiotowy System Oceniania może być dokumentem opracowywanym – poszerzonym przez nauczyciela lub zespół przedmiotowy.